

Marmara Enerji Forumu, 7-8 Eylül 2007 tarihlerinde İstanbul'da düzenlendi

“HÜKÜMET YENİ, ENERJİ POLİTİKALARI AYNI”

Marmara Enerji Forumu'nda konuşan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, yeni hükümetin programında yer alan enerji politikalarının, geçmiş dönemde yapılan hatalarının tekrar edileceğini gösterdiğini söyledi. Ulusal enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanımının ülkelerin enerji yönetimleri için hayati önem taşıdığını kaydeden Soğancı, kamusal enerji politikaları ile elektrik üretiminde ithalata dayalı doğalgazın payının yüzde 25'lere düşürülebileceğini belirtti. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler de, hükümetin yargı kararlarını, çıkardığı yasalar ile by-pass ettiğini

belirterek, “Bu hukuksuzluğun sona ermesi için maalesef iyimser değiliz” diye konuştu.

EMO İstanbul, Bursa ve Kocaeli şubeleri tarafından düzenlenen Marmara Enerji Forumu, 7-8 Eylül 2007 tarihlerinde İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryum'da gerçekleştirildi. Sekreteryası EMO İstanbul Şubesi tarafından yürütülen Marmara Enerji Forumu kapsamında, bildiri sunumlarının yanı sıra “Enerji Sektöründe Dışa Bağımlılık” ve “Küresel Isınma ve Enerji Politikaları” başlıklı 2 panel de gerçekleştirildi.

Marmara Enerji Forumu'nun açılış konuşmalarını EMO İstanbul Şubesi

Yönetim Kurulu Başkanı Erol Celepsoy, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı tarafından yapıldı.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Soğancı, dünya enerji tüketiminin 2005-2030 yılları arasında yüzde 50'den fazla artmasının beklendiğini kaydederek, “Bu artışın sanayileşmiş ülkelerde yüzde 25 civarında olurken, özellikle Asya, Orta ve Güney Amerika olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde iki kat olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir” dedi.

Ulusal enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanımının ülkelerin enerji yönetimleri için hayati önem

taşıdığını vurgulayan Soğancı, şöyle devam etti:

“Özellikle petrol ve doğalgazın dünyada belirli bölgelerde yoğunlaşmış olması, bu kaynaklar açısından zengin olan bölgelerin ve buralardaki enerji kaynaklarının kontrolünü son derece önemli hale getirmektedir. ABD’nin bu yöndeki girişimlerini askeri güç kullanarak sürdürdüğü günümüzde enerji arz güvenliği, bir dış politika unsuru ve stratejik öneme sahip bir konu haline gelmiştir.”

“Bağımsız Enerji Politikaları Oluşturulmalı”

Avrupa Birliği’nin enerji temin politikalarında dördüncü arter olarak tanımlanan geçiş hattının da Türkiye olduğunu ifade eden Soğancı, “Ülkemiz hem öz kaynakların kullanımında, hem de zengin enerji kaynaklarının, tüketimi yüksek batı dünyasına ulaştırılmasında uluslararası geçiş yolu olma hususunda bağımsızlığını esas alan politikalar oluşturmak ve izlemek zorundadır” dedi.

Yaklaşık yirmi yıldır sürdürülmekte olan “enerji sektöründeki özelleştir-

me ve liberalizasyon sürecinin ülke ekonomisinde yarattığı tahribatın” TMMOB tarafından yıllardır dile getirildiğini hatırlatan Soğancı, “Bugün bu tahribatın boyutları, soruşturmalar, çeşitli dava süreçleri, Sayıştay Raporu ve TBMM Araştırma Komisyonu Raporu gibi belgeler sonucunda göreceli olarak açıklığa kavuşmuştur” dedi.

TBMM’de okunan 60. Hükümet Programı’na bakıldığında geçmiş dönemlerde sürdürülen enerji politikalarının değişmeyeceğinin görüldüğünü kaydeden Soğancı, “Başarısızlığı ortada olan ve giderek bir enerji darboğazına ülkeyi sokacak olan enerji politikalarında ısrar edileceği en yetkili ağızlardan dile getirilmektedir” diye konuştu. Hükümet Programı’nda yer alan “Enerji politikamızın temel amacı; rekabetin olduğu şeffaf bir serbest piyasa mekanizması ile artan nüfusumuzun ve hızla gelişen ekonomimizin enerji ihtiyacının sürekli, kaliteli, güvenli ve uygun maliyetlerle temin edilmesidir” ifadesindeki belirsizliğe dikkat çeken Soğancı, “Yine özelleştirme, yine nükleer santral” diyerek tepki gösterdi.

“Pahalı-Mahalı, Ne Yapalım” Dönemi

Kamunun arz güvenliği nedeniyle, özel sektörün aşırı pahalı fiyatlarını kabullenmek zorunda kaldığını ifade ederek, “Pahalı-mahalı, ne yapalım alacağız, elektrik yok” boyutuna gelindiğini kaydetti. Arz güvenliği sorununun enerjinin kamu tekelinde olmasını ve enerji politikalarının kamusal çıkarları gözetemeyen bir planlama anlayışı ile belirlenmesi zorunluluğunu ortaya koyduğunu kaydeden Soğancı, şöyle konuştu:

“Türkiye’nin henüz kullanılmayan 150 milyar hidrolik, 80 milyar linyit, 60 milyar rüzgar, 4 milyar kilovatsaat jeotermal esaslı elektrik enerjisi üretim kapasitesinin değerlendirilmesini öngören bir planlama yapılmamıştır. Enerji yoğunluğunu 0.38’lerden 0.25’lere düşürülmesini hedefleyen verimlilik ve tasarruf uygulamalarıyla, elektrik üretimi içinde doğalgazın payının kademeli olarak önce yüzde 30’lara, sonra yüzde 25’lere düşürmek, planlanabilir, kurgulanabilir ve gerçekleştirilebilir.”

4628 Sayılı Yasa İşkenceye Döndü

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler ise, enerji alanında oda olarak açtıkları çok sayıda dava ile hukuksal mücadele verildiğini anımsatırken, “Geçmiş dönemde yaşadığımız hukuksuzluk, önümüzdeki dönemde de devam edecek görülüyor. Alınan yargı kararlarını, hükümetin ‘Ben yaparsam olur’ anlayışı ile çıkardığı yasalar ile by-pass ediliyor. Bu hukuksuzluğun sona ermesi için maalesef iyimser değiliz” diye konuştu.

2001’de çıkartılan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun kaldırılıp bir an önce kamu yatırımlarına ağırlık verilmesi gerektiğinin altını çizen Ulusaler, uygulanan enerji politikalarını emniyet kemeri örneğine benzetti. Ulusaler, emniyet kemerinin işkence değil, önlem olduğunu, ancak Elektrik Piyasası Kanunu’nun önlemden, işkenceye dönüştüğünü kaydetti.

Ulusaler, insanlığın “enerjide geçiş yüzyılı” içinde bulunduğunu kaydederek, şöyle konuştu:

“Enerjide kullanılan fosil kaynaklarının tükenme eğilimi göstermesi, yenilebilir enerji kaynaklarına geçişi zorunlu kılıyor. Önümüzdeki yüzyıl fosil kaynaklardan, yenilebilir enerji kaynaklarına geçişin sınırlı olacağı görülüyor. Yenilebilir enerji kaynaklarından elde edilen enerjinin fiyatı daha pahalı olacaktır. Enerji savaşlarının arkasında da gelişmeler yatıyor. Tükenme eğilimindeki fosil kaynaklarının ve enerji yollarının kontrolünü sağlamak için ABD’nin yaptığı gibi, işgaller boyutunda müdahaleler yaşanıyor. ABD’nin Irak ve Afganistan’ı işgal etmesi, ABD-Rusya geriliminin arka planında hep bu var.”

Küresel ısınma ile birlikte Kyoto Protokolü’nün sık sık gündeme geldiğini hatırlatan Ulusaler, “Kyoto’nun imzalanıp, imzalanması konusunun çok iyi düşünülmesi gerekiyor. Kyoto’nun içeriğinin değiştirilmesi ve yeniden ele alınması gereklidir. Kırleten öder gibi piyasacı söylemelerden vazgeçilmesi gereklidir” dedi.

Doğalgazı elinde bulduran ülkelere dahi elektrik üretiminde doğalgazı kullanma oranının en fazla yüzde 20-25 seviyesinde bulunduğu halde, enerjide dışa bağımlı Türkiye’de bu oranın yüzde 60-65 düzeyine ulaştığını vurgulayan Ulusaler, Türkiye’nin rüzgar ve güneş enerjisi açısından zengin olduğunu, bu teknolojiler yerine oturana, düşük maliyetli hale gelene kadar kömür ve linyitten yararlanmaya da devam edilebileceğini söyledi.

Ulusaler, “Doğalgazın elektrik üretiminde ülkemizin durumu gerçekten vahim durumda. İthal kaynaklarının payı mutlaka aşağı çekilmelidir. İran’la yapılan yeni doğalgaz anlaşmasının kaynak çeşitlendirilmesi bakımından mutlaka olumlu yan-

ları vardır. Ancak enerji kaynaklarında ithalat bağımlılığının düşürülmesi gerekmektedir. Yenilebilir enerji kaynaklarına geçişi hızlandırmak için Türkiye’de mutlaka Ar-Ge çalışması yapılmalıdır” dedi.

“Özelleştirmeler Yatırımı Artırmıyor”

EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Erol Celepsoy ise dünya ekonomisinin enerji üzerinden yönlendirilmeye başladığını ve ABD’nin Irak’a müdahalesinin dünyanın ikinci büyük petrol rezervlerinin kontrolünü sağlamayı hedeflediğinin görüldüğünü kaydetti. Celepsoy, “Böyle bir ortamda kendi enerji güvenliğini sağlayamayan Türkiye’ye Avrupa Birliği’nin enerji güvenliğinin payandası olma rolü biçilmektedir” dedi.

Celepsoy, özel sektörün yapması gereken yatırımları yapmaması nedeniyle yedek kapasitenin giderek kaybolduğuna ve enerjide bıçak sırtı bir dengenin sürdürülmeye çalışıldığına dikkat çekti. Erol Celepsoy, özelleştirme ve serbest piyasa mantığı nedeniyle yaşanan sıkıntıyı ortaya koyarken, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun kaldırılması ve kamunun yatırımlara başlaması gerektiği uyarısında bulundu.

Üretimin yanı sıra elektrik iletim ve dağıtım şebekesindeki sorunlara da işaret eden Celepsoy, “Türkiye çapında 78 bin MVA’lık kurulu güce sahip bir iletim şebekesi yüzde 5.6’lık puant yük artışını taşıyamamış, özellikle Ege ve Akdeniz bölgesinde yoğun gerilim düşüklükleri yaşanmıştır. İletim hatlarında 380 kV gerilim seviyesinde 310 kV, 154 kV iletim seviyesinde 130 kV gerilimler ölçülmüş, dağıtım şebe-

kesindeki gerilim seviyeleri de buna bağlı olarak önemli oranda düşmüştür” dedi.

Üretimdeki özelleştirmenin kamuya pahalı elektrik olarak geri döndüğünü hatırlatan Celepsoy, “Bu süreç dağıtım özelleştirmelerinin de yapılmasıyla katlanarak devam edecektir. Dağıtım bölgelerinin özelleştirme gerekçeleri de gerçekleri yansıtmamaktadır. Öncelikle kayıp-kaçak oranlarını dikkate alan bir bölgesel planlama yapılmamış, bu yapılmadığı gibi kayıp-kaçak oranı Türkiye ortalamasının altında ve görece karlı 3 bölge öncelikle satışa çıkarılmıştır” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından Marmara Enerji Forumu için hazırlanan, elektrik enerjisinin insan yaşamı için önemi ve elektrik enerjisinin ülkemizdeki tarihi içerikli belgesel film gösterimide yapıldı. ■

